

a žalovatelnou v Liberci«. Žalovaný vznesl námitku místní nepříslušnosti, ježto dle objednacího listku měla být kupní cena vybrána dobírkou, ježto dále se zbožím zaslal fakturu s doložkou: »splatno a žalovatelnou Nusle« a ježto objednáč listek obsahoval doložku »franco dráha Praha«. Soud první stolice námitku místní nepříslušnosti zamítl, rekursní soud námitce vyhověl a žalobu odmítl. Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Podle §u 88 odstavec první j. n. lze podat žaloby pro nenáležitě splnění smlouvy, jakou jest tato žaloba, na soudě místa, kde má smlouva dle ujednání stran býti žalovaným: splněna. Ujednání musí býti soudu prokázáno listinou. Všecky tyto podmínky v tomto sporu jsou splněny. V objednacím listku, jenž jest, jak nesporno, podepsán oběma stranami, jest obsažena doložka »splatno a žalovatelnou v Liberci«. Že by doložkou tou byla splatnost obmezena pouze na závazek jedné strany, na cenu trhovou, kterou má platiti objednatel, netvrdila ve sporu žádná ze stran. Dlužno tedy vztahovati působnost doložky té na závazky obou stran, tudíž i na závazek prodávatelův, to tím spíše, když se prodávatel ve sporu ani nehájil tím, že jeho závazek byl splatným (splnitelným) v Nuslích, jak rekursní soud za to má. Poněvadž tedy žalován jest prodávající a jeho závazek podle úmluvy stran, osvědčené doložkou na objednacím listku, byl splatným a žalovatelným v Liberci, jest odůvodněn pro žalobní nárok soud splniště v Liberci dle §u 88 odstavec první j. n. Tomu není na závadu, že trhová cena měla se zaplatiti dobírkou a že faktura, současně se zbožím zasláná, obsahovala doložku »splatno a žalovatelnou v Nuslích«, neboť, měla-li trhová cena býti zaplácena dobírkou, bylo ji zaplatiti v Liberci, kam žalovaným zboží drahou bylo zasláno; ustanovení o dobírce by tedy přímo potvrzovalo úmluvu stran o splništi smlouvy v Liberci. Doložkou na fakturu, žalovaným jednostranně vepsanou, nemohlo býti změněno ustanovení oboustranné smlouvy o splništi smlouvy, napsané na objednáč listek. Poznámka »franco dráha Praha« znamená pouze, že objednatel je povinen platiti dovozní z Prahy do Liberce.

Čís. 3712.

Vládní nařízení ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 sb. z. a n., o přerušení valutových sporů.

»Sídlem« veškerenstva majitelů dílčích dluhopisů, majiteli svědčících anebo rubopisem převoditelných, jest sídlo soudu, jenž dne 26. února 1919 byl povolán, zřídit pro veškerenstvo majitelů opatrovníka (§ 2 zákona ze dne 24. dubna 1874, čís. 49 ř. zák.).

(Rozh. ze dne 15. dubna 1924, R I 268 24.)

Krajským soudem v Liberci byl držitelům dílčích dluhopisu žalované železniční akciové společnosti zřízen opatrovník dle zákona ze dne 24.

dubna 1874, čís. 49 ř. zák. Řízení o žalobě opatrovníka na společnost o zjištění, že žalovaná jest povinna platiti kupony a vylosované dluhopisy v KČ, soud první stolice přerušil dle nařízení čís. sb. z. a n. 173/21, rekursní soud zrušil napadené usnesení i s předchozím řízením a odmítl žalobu pro nepřipustnost pořadu práva.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou nižších soudů a uložil soudu první stolice, by, nehledě k otázce přerušení řízení, ve věci dále jednal a ji rozhodl.

Důvody:

Jest nesporno, že žalovaná akciová společnost měla dne 26. února 1919 sídlo ve Vídni, tudíž na území republiky Rakouské, a bylo by tedy k přerušení soudního řízení podle vládního nařízení ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 sb. z. a n., ve spojení s pozdějšími nařízeními, jimiž platnost jeho byla prodloužena, potřebí, by druhá strana obligačního poměru, o němž jde, měla v týž rozhodný den řádné bydliště nebo sídlo na území republiky Československé. Tohoto předpokladu však zde není. Onou druhou stranou obligačního poměru jsou v tomto případě držitelé dílčích dluhopisu, kteří — poněvadž podle právoplatného předběžného rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 4. října 1922, R 1 951/22 čís. sb. Vážný 1894, jde v tomto sporu o společné právo všech — musí býti ve smyslu ř. zák. ze dne 24. dubna 1874, čís. 49 ř. z., zastupováni společným opatrovníkem a nemohou podle ř. 9 téhož zákona dobývati svých práv jednotlivě. Jde tu tedy o zvláštní právní společenství, v němž jednotlivci ustupují do pozadí, a jest otázkou, kde hledati sluší pro toto veškerenstvo držitelů dílčích dluhopisů jakožto celek »bydliště nebo sídlo« ve smyslu uvedených vládních nařízení. Pravdu má stěžovatel v tom, že toto veškerenstvo vůbec nemá skutečného sídla, mylí se však, domnívaje se, že již proto není zde podmínek pro přerušení řízení. Vládní nařízení zřejmě předpokládá, že každý peněžitý závazek jest svými subjekty někde zmištněn, takže i v případě, kde nemůže býti řeči o bydlišti nebo sídle v pravém slova smyslu, jest přece jen potřebí, touto otázkou se zabývati. A tu jest zřejmo, že při zmištnování sporného obligačního poměru na straně onoho veškerenstva věřitelů nelze vycházeti z bydliště nebo sídla jednotlivých držitelů dílčích dluhopisů. Nehledě k tomu, že zjistiti tuto okolnost o všech držitelích těchto papírů, které znějí na majitele, bylo by úkolem nadmíru obtížným, ne-li nemožným, byla by taková práce patrně marnou, když vůbec není opory pro to, podle kterých zásad měl by při tom stanoven býti výsledek, zda na př. rozhoduje při tom většina a jaká, zda podle hlav či podle hodnoty atd. Dlužno se proto poohlédnouti po východisku jiném. Napadené usnesení zmištnuje pohledávky věřitelů z dluhopisů a jejich kuponů vzhledem k tomu, že zajištěny jsou zástavním právem na liberecko-jablonecko-tannwaldské dráze a že splatné částky od počátku byly vypláceny u zdejších filiálek rakouské zemské banky, na území československé republiky, činí však tak vzhledem k ustanovení ř. 83 a) j. n. (čl. IV. č. 14 nov. o úl. s.) nepřipadně. Podle tohoto ustanovení náleží spory o nárocích, které musí podle zákona býti k platnosti přivedeny společným opatrovníkem nebo proti

n ě m u, před sborový soud, který má opatrovníka zříditi, a zmistňuje se tu tedy c e l ý příslušný právní poměr, nikoli jen jedna jeho stránka. O podobný spor, jak již dovozeno, jde i v tomto případě a tu byl v rozhodný den 26. února 1919 podle Šu 2 zák. ze dne 24. dubna 1874, čís. 49 ř. z. soudem, povolaným ke zřízení společného opatrovníka, obchodní soud vídeňský, neboť žalovaná akciová společnost měla tehdy nesporně sídlo ve Vídni a byla proto ve smyslu čl. 21 obch. zák. zapsána v obchodním rejstříku tohoto soudu. Jest tudíž vycházeti z toho, že i veškerenstvo držitelů dílčích dluhopisů mělo tehdy v duchu uvedených vládních nařízení své (fiktivní) sídlo ve Vídni, tedy na území republiky Rakouské. Pak ale měly obě strany v rozhodný den 26. února 1919 své sídlo na území republiky Rakouské a tím padá předpoklad pro použití vládních nařízení č. sb. z. a n. 173/1921 a dalších a není příčiny, by spor byl přerušen.

Čís. 3713.

Návrh na udělení lhůty k provedení důkazu (§ 279 c. ř. s.) lze podati i po průvodním usnesení.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1924, R I 272/24.)

S o u d p r v é s t o l i c e odmítl návrh žalobkyně na udělení lhůty po rozumu Šu 279 c. ř. s., protože měl býti podán před průvodním usnesením. R e k u r s n í s o u d zrušil toto usnesení a uložil prvému soudu, by jednal po zákonu a rozhodl o onom návrhu. D ů v o d y: Práví-li se v Šu 279 c. ř. s., že soud určí k návrhu v průvodním usnesení lhůtu k důkazu, jest to jen myšleno na pravidelný případ, není však vyloučeno, by takový návrh nebyl podán i po průvodním usnesení, ukáže-li se toho potřeba. Tomu nasvědčuje i § 335 c. ř. s., pojednávající o svědeckém důkazu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Rozhodnutí rekursního soudu jest správné. Překážky, které mohou brániti provedení připuštěného důkazu, mohly zde býti již za jednání před průvodním usnesením, pak rozhodoval o návrhu dle Šu 279 c. ř. s. senát neb samosoudce v usnesení průvodním, aneb mohly vzejíti až při pokusu o provedení důkazu, ať již při soudu procesním nebo dožádaném, pak lze návrh ten učiniti i mimo ústní jednání u soudu procesního, po případě podle Šu 319 čís. 4 jedn. ř. i do soudního protokolu (viz o tom Neumann, komentář k Šu 279 c. ř. s.).

Čís. 3714.

Sudišti podle Šu 88, odstavec druhý j. n. není na závadu, že obchod byl uzavřen v cizozemsku, že jeden neb oba smluvníci jsou cizozemci, aniž, že ve smlouvě bylo dříve ujednáno jiné sudiště (§ 104 j. n.).

Předpis Šu 37 obč. zák. netýká se práva procesního.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1924, R I 277/24.)